

5. 9. 2006

ID: 43066

Padělání a pozměňování peněz

Jednání pachatele, který si opatřil či přechovával padělané nebo pozměněné peníze s úmyslem udat je jako pravé a který je také jako pravé následně udal, lze právně posoudit jen jako trestný čin podle § 140 odst. 2 tr. zák., nikoli též podle § 140 odst. 1 tr. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 651/2004, ze dne 13.7.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného J. H., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 46 T 5/2003, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004, ohledně obviněného J. H. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují i další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Vrchnímu soudu v Olomouci příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 10. 2003, sp. zn. 46 T 5/2003, byl obviněný J. H. pod bodem 2) výroku o vině uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea druhá tr. zák. a byl odsouzen podle § 140 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání pěti let. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro výkon trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o nároku poškozených na náhradu škody.

Obviněný J. H. spáchal trestný čin tím, že dne 20. 8. 2001 převzal v Š. od obviněného L. K. 2 kusy padělků bankovek v nominální hodnotě 100,- Kč, ČNB vzor 1997, sériového čísla D 06 490061, jako splátku dluhu a v úmyslu tyto bankovky udat jako bankovky pravé téhož dne v pozdních odpoledních hodinách v Š. před restaurací Z. s. předal 2 kusy těchto padělaných bankovek svědku M. S. s žádostí o směnu těchto bankovek na drobné mince, o což se také M. S. v restauraci Z. s. pokusil, bankovky mu však byly vráceny servírkou P. M. s tím, že se jedná o bankovky padělané a svědek M. S. je tudíž vrátil ihned zpět obviněnému J. H., kterému sdělil, že bankovky jsou padělané, přesto obviněný vzápětí v Š. o pár metrů dál před restaurací N. Z. předal nejdříve jednu tuto bankovku svědkovi T. J. s opětovnou žádostí o její směnu na drobné mince, což také svědek T. J. učinil v restauraci N. Z. u číšníka P. H., načež drobné mince předal obviněnému J. H., který jej znovu požádal o směnu druhé padělané bankovky, kdy tuto se již svědkovi T. J. u téhož číšníka rozměnit nepodařilo.

Odvolání obviněného J. H. proti tomuto rozsudku bylo usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004, zamítnuto podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 10. 2004, sp. zn. 46 T 5/2003, podal obviněný prostřednictvím obhájce JUDr. J. S. dovolání opírající se o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je obviněný přesvědčen, že skutek, jímž byl uznán vinným, nelze právně kvalifikovat podle § 140 odst. 2 tr. zák., nýbrž podle ustanovení § 141 tr. zák. Poukázal přitom na odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů, podle nichž se dozvěděl o tom, že disponuje s padělkou, nejpozději v momentě, kdy mu to po neúspěšném pokusu o jejich směnu sdělil svědek M. S. Soudy obou stupňů tedy podle obviněného uznaly jeho obhajobu, že si ve chvíli, kdy mu obviněný L. K. vrátil zapůjčenou částku 200,- Kč, nebyl vědom toho, že se jedná o peníze padělané a že se o této skutečnosti dozvěděl až dodatečně. Zjištěný skutkový děj je podle názoru obviněného jednoznačně podřaditelný pod skutkovou podstatu trestného činu podle § 141 tr. zák. Obviněný má za to, že ani okolnost, že se dozvěděl od svědka M. S., že jde o padělkou, a poté se pokoušel padělané bankovky znovu uvést do oběhu, není důvodem svědčícím pro použití právní kvalifikace podle § 140 odst. 2 tr. zák. Obviněný dodal, že právní kvalifikace podle § 141 tr. zák. byla na místě proto, že mu bylo padělanými bankovkami placeno jako pravými. Odmítl právní názor soudu druhého stupně o nepoužitelnosti ustanovení § 40 tr. zák. v jeho trestní věci. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. obviněný vytýkal soudu druhého stupně, že nevyhověl návrhu obhajoby na

přerušeni trestního stíhání a na předložení věci Ústavnímu soudu pro rozpor použitého zákona s Listinou základních práv a svobod.

Obviněný proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004, a přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně navrhl, aby mu byl odložen výkon trestu odnětí svobody. Souhlasil s tím, aby dovolání bylo projednáno v neveřejném zasedání.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k dovolání uvedla, že námitky uplatněné v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. tomuto dovolacímu důvodu odpovídají a považuje je za důvodné. Zdůraznila přitom, že trestný čin podle § 140 tr. zák. je trestným činem úmyslným, a že pachatel v době, kdy je mu placeno padělanými nebo pozměněnými bankovkami, nesmí vědět, že dostává padělané nebo pozměněné peníze a tuto okolnost se musí dozvědět až po přijetí peněz. Podle jejího názoru ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá, že obviněnému J. H. bylo placeno padělanými bankovkami jako pravými a až s časovým odstupem se obviněný dozvěděl, že jde o bankovky padělané. Nejvyšší státní zástupkyně dovodila, že jednání obviněného mělo být posouzeno jako trestný čin dílem dokonáný a dílem nedokonáný ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., neboť obviněnému se podařilo uvést do oběhu jen jednu ze dvou padělaných bankovek. Námitka obviněného, že soud neaplikoval § 40 tr. zák. podle nejvyšší státní zástupkyně nenaplnuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Ohledně námitek uplatněných podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., nejvyšší státní zástupkyně uvedla, že tyto námitky neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu.

Nejvyšší státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004 a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně vyjádřila souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř., a zjistil, že dovolání je přípustné, protože ve věci bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř. Dovolání bylo podáno oprávněnou osobou, přičemž dovolání obviněného bylo podáno prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. ř.]. Dovolání bylo podáno u příslušného soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, a v zákonné lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. Dovolání také splňuje obligatorní obsahové náležitosti dovolání uvedené v § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud neodmítl dovolání obviněného J. H. podle § 265i odst. 1 tr. ř. a proto přezkoumal zákonost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. Přitom shledal, že dovolání je důvodné. Vycházel přitom z následujících úvah a skutečností.

Trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 tr. zák. spáchá ten, kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé.

Trestný čin udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák. spáchá ten, kdo padělané nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé. Jednočinný souběh tohoto trestného činu s trestným činem padělání a pozměňování peněz podle § 140 tr. zák. je vyloučen. Ustanovení § 140 odst. 2 tr. zák. upravuje formy trestné činnosti, které zakládají dva trestné činy. Pokud jde o trestný čin podle § 140 odst. 2 alinea druhá tr. zák., pachatel v tomto případě jedná tak, že padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé, což znamená, že je uvede do oběhu, aniž by ovšem sám peníze padělal nebo pozměnil. Trestný čin je dokonán až udáním takových peněz jako pravých. Po subjektivní stránce se vyžaduje u tohoto trestného činu specifický úmysl udat peníze jako pravé nebo platné nebo jako peníze vyšší hodnoty. Tento úmysl musí být prokázán. Znak skutkové podstaty "udá padělané nebo pozměněné peníze" je naplněn, jestliže pachatel odevzdá padělané nebo pozměněné peníze jiné osobě jako pravé. Jde o činnost směřující k tomu, aby padělané nebo pozměněné peníze byly dány jako platidlo do oběhu. Otázkou trestného postihu pro trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 tr. zák. se Nejvyšší soud zabýval v odůvodnění rozsudku ze dne 16. 6. 2004, sp. zn. 5 Tdo 371/2004, a právní názor uvedený v tomto rozsudku platí i pro posuzovanou věc. Nejvyšší soud v tomto rozsudku mimo jiné uvedl:

Podmínkou trestního postihu pachatele podle ustanovení § 140 odst. 1 tr. zák. je opatření padělaných nebo pozměněných peněz nebo jejich přechovávání, a to bez úmyslu udat je jako pravé, platné či jako peníze vyšší hodnoty. Podmínkou pro aplikaci ustanovení § 140 odst. 2 alinea druhá tr. zák. je naopak úmysl pachatele padělané nebo

pozměněné peníze jako pravé udat. Z logiky věci je současně zřejmé, že k tomu, aby pachatel uskutečnil svůj úmysl udat takové peníze jako pravé, platné či vyšší hodnoty, si musí nejdříve opatřit padělané nebo pozměněné peníze, případně je poté po určitou dobu přechovávat. Z tohoto závěru tudíž vyplývá, že pachatel vedený úmyslem udat padělané nebo pozměněné peníze jako pravé, který si takové peníze opatřuje či přechovává, provádí v podstatě jen přípravné jednání směřující k tomu, aby uskutečnil svůj hlavní záměr, tj. udat takové peníze jako pravé. Takové jednání spočívající v opatřování a přechovávání zmíněných peněz proto podle trestního práva hmotného není samostatným skutkem, ale jednáním nebezpečným pro společnost, které záleží v opatřování prostředků ke spáchání zvláště závažného trestného činu ve smyslu § 41 odst. 2 tr. zák., resp. v jiném úmyslném vytváření podmínek pro jeho spáchání, jestliže nedojde k pokusu ani dokonání tohoto trestného činu, tedy přípravou k trestnému činu podle § 7 odst. 1 tr. zák. Příprava jako vzdálenější vývojové stadium trestného činu je k pokusu trestného činu nebo k jeho dokonání v poměru subsidiarity. Ustanovení o dokonání trestného činu tedy zahrnuje i přípravu k trestnému činu a pokus, takže se přípravné jednání již samostatně právně nekvalifikuje. Proto jednání pachatele, který si opatřil či přechovával padělané nebo pozměněné peníze s úmyslem udat je jako pravé a který je také jako pravé následně udal, lze právně posoudit jen jako trestný čin podle § 140 odst. 2 alinea druhá tr. zák., nikoli též podle § 140 odst. 1 tr. zák. Jde o závěr, který je ve shodě s právním názorem vysloveným již v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 1999, sp. zn. 8 Tz 177/99.

Obviněný J. H. v dovolání především namítl nesprávné právní posouzení skutku jako trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea druhá tr. zák. a je přesvědčen, že zjištěné skutkové okolnosti odůvodňují právní kvalifikaci jeho jednání jako trestného činu udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák.

Nejvyšší soud shledal tuto námitku naplňující dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. důvodnou. Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů vyplývá, že obviněný J. H. přijal bankovky padělané obviněným L. K. od obviněného L. K. jako splátku dluhu a až s určitým časovým odstupem se dozvěděl, že jde o padělané bankovky, které se poté pokusil udat jako pravé. Skutek proto vykazuje znaky trestného činu udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák.

Z obsahu spisu vyplývá, že soud prvního stupně nezaujal jednoznačné stanovisko k otázce, kdy se obviněný J. H. dozvěděl o tom, že předmětné bankovky jsou padělané. Z tzv. skutkové věty rozsudku soudu prvního stupně ani z jeho odůvodnění nevyplývá, že by byl s touto skutečností alespoň srozuměn již v době jejich převzetí od obviněného L. K.. Soud prvního stupně poukázal v odůvodnění rozsudku (str. 23) na "jistou vědomost obviněného o tom, že se jedná o padělky již v momentě, kdy poprvé požádal o jejich rozměnění jinou osobu". Poté soud prvního stupně zdůraznil okamžik, kdy svědek M. S. sdělil obviněnému, že bankovky jsou padělané a uvedl, že "pokud by i do této doby byly nějaké pochyby o vědomosti obviněného J. H. o tom, že bankovky jsou padělané, poté co na to byl výslovně upozorněn svědkem M. S., žádné pochyby o tom nejsou". Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval zcela jednoznačně, že obviněný J. H. si musel být vědom skutečnosti, že disponuje s padělanými penězi "nejméně od momentu, kdy mu svědek M. S. sdělil, že se mu nepodařilo ony dvě padělané bankovky rozměnit u svědkyně P. M." (str. 24).

Obviněný J. H. podal dovolání též z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Domnívá se, že tento důvod je naplněn, protože Vrchní soud v Olomouci zamítl odvolání obviněného a neakceptoval jeho návrh na přerušení trestního stíhání podle § 255 odst. 2 tr. ř. a nepředložil věc Ústavnímu soudu, neboť podle názoru obviněného zákon, který aplikoval Krajský soud v Ostravě při rozhodování o vině a trestu obviněného, konkrétně § 140 odst. 2 tr. zák., je v rozporu s články 1 a 4 Listiny základních práv a svobod, když obdobná trestní sazba jako u § 140 odst. 2 tr. zák. je stanovena u trestných činů nesrovnatelně závažnějších.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. spočívá v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k) § 265b odst. 1 tr. ř. Obviněný v dovolání žádnou okolnost uvedenou v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. nenamítl a ve skutečnosti se domáhá změny trestního zákona. Taková námitka se však naprosto vymyká všem dovolacím důvodům uvedeným v § 265b tr. ř. Nejvyšší soud proto pokud jde o tento dovolací důvod shledal, že není dán. Nejvyšší soud připomíná, že touto námitkou se zabýval podrobně již Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací a že ochrana peněz proti nejzávažnějším trestným činům byla provedena v souladu s mezinárodní Úmluvou o potlačování penězokazectví ze dne 20. 4. 1929 (č. 15/1932 Sb.).

Protože Nejvyšší soud po přezkoumání věci podle § 265i odst. 3 tr. ř. shledal, že důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je naplněn a dovolání obviněného je zčásti důvodné, zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. usnesení Vrchního

soudu v Olomouci ze dne 23. 2. 2004, sp. zn. 6 To 7/2004, ohledně obviněného J. H. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. současně zrušil i další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Protože po zrušení napadeného rozhodnutí ohledně obviněného J. H. je nutno učinit ve věci nové rozhodnutí, přikázal Nejvyšší soud podle § 265l odst. 1 tr. ř. Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Vrchní soud v Olomouci je při novém projednání a rozhodnutí věci podle § 265s odst. 1 tr. ř. vázán právním názorem, který vyslovil Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí. Vzhledem k dosavadním skutkovým zjištěním tento soud též posoudí, zda jednáním obviněného J. H. byl dokonán trestný čin, či zda jde o trestný čin dílem dokonáný a dílem nedokonáný ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák.

redakce (jav)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)